

Průběžné hodnocení Akčního plánu strategie prevence závislosti Ústeckého kraje v roce 2022

Úspěšné plnění řady cílů strategie spojené se sítí služeb nebo zvyšováním její dostupnosti je závislé na finanční situaci služeb. V posledních letech ovlivnily ekonomickou situaci a priority neočekávané události jako pandemie onemocnění Covid-19, v letošním roce navázala krize spojená s válkou na Ukrajině a současné dopady promítající se v důsledku do vysokých cen energií, pohonných hmot, zboží apod., což výrazně navyšuje nákladovost poskytování služeb. Finanční situaci zkomplikovalo letos navíc rozpočtové provizorium, výplata z Úřadu vlády byla opožděná. Ústecký kraj se snažil ulehčit situaci výplatou zálohových plateb a možností bezúročných půjčky vybraným službám, výše dotace však byla známá až v dubnu t.r. V letošním roce je podstatné zejména to, aby služby udržely svůj běžný provoz a neomezovaly svoji činnost z důvodu nedostatku finančních prostředků, což se ne všude podařilo.

1. Oblast primární prevence

Hlavní cíl: snížit míru experimentálního a příležitostného užívání drog zejména mezi mladistvými
- motivace k životnímu stylu bez drog

Specifické cíle:

1. Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji
2. Efektivnější koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence v Ústeckém kraji

Cíl č. 1: Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji – plnění probíhá

1. Opatření: Zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence
2. Opatření: Podpora kvality preventivních programů
3. Opatření: Zvýšení dostupnosti programů primární prevence

Nabídka programů primární prevence a jejich průběh v roce 2022

V Ústeckém kraji poskytují k roku 2022 komplexní programy všeobecné primární prevence rizikového chování v oblasti závislosti čtyři poskytovatelé protidrogových služeb – Světlo Kadaň, z.s., WHITE LIGHT I., z.ú., Oblastní spolek ČČK Litoměřice a nově spolek Most k naději. Nabízeny jsou čtyři programy všeobecné prevence a dva prevence selektivní. Programy jsou v rámci akreditovaného rozsahu rizikového chování sestavovány „na míru“ potřebám škol i jednotlivých tříd. Do výše získaných dotací mohou být programy realizovány zdarma, případně za nižší cenu. S třídními kolektivy se obvykle formou tříhodinových interaktivních bloků. Některé organizace nabízejí kromě práce s dětmi další aktivity, jako jsou informační besedy pro rodiče, nabízejí vzdělávání pro pedagogy a metodiky prevence nebo konzultace pro pracovníky škol i žáky. Po všech poskytovaných dlouhodobých programech je vysoká poptávka, která převyšuje kapacitu preventivních týmů poskytovatelů. V prevence působí také další subjekty, významnou roli zejména v metodické podpoře škol hrají Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Státní zdravotní ústav.

Spolek Světlo Kadaň realizuje certifikovaný dlouhodobý program školské všeobecné primární prevence „Světlem k prevenci“ pro základní školy od 4. nebo 6. do 9. třídy a střední školy od 1. do 3. ročníku. Program je zaměřený na 7 tematických okruhů (i mimo oblast adiktologie), v rámci kterých nabízí realizaci 19 tematických bloků. V rámci své činnosti se zaměřuje i na 1. – 3. ročník základních škol formou realizace interaktivního programu zaměřeného na rozvoj sociálně emocionálního učení jako prevence šikany ve školách. Spolek také nabízí akreditované kurzy v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro pedagogy, metodiky prevence, lektory primární prevence a další osoby, které se na prevenci chtějí podílet. Dále organizace zajišťuje jednorázové besedy, projektové dny, exkurze do zařízení sociálních služeb, semináře a workshopy pro pedagogy, rodiče a širokou veřejnost. V poslední době stoupl zájem o realizaci intervenčních programů a selektivní primární prevence. Služba na tuto poptávku reaguje a připravila program k certifikaci. Bylo zahájeno realizací pilotních programů a nyní, v roce 2022, je program ve stálé nabídce služeb, přičemž jeho kapacita je výrazně omezena s ohledem na velmi vysoký zájem ze strany škol. Program zahrnuje úvodní mapování prostřednictvím standardizovaných i nestandardizovaných metod (např. SORAD, dotazník B3, B4, Naše třída apod.). Po mapování je zahájen návazný program, který může škola realizovat sama nebo pokračovat ve spolupráci se Světlo Kadaň, z.s. formou 4-6 návazných setkání, při kterých je se třídou a třídním učitelem dohodnuta zakázka společné práce, která má vést ke zlepšení problematické situace v třídním kolektivu. Dále rozvíjí svoji činnost v oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků – práce se třídou s výskytem problémového chování, prevence šikany, její řešení a nápravných opatření po výskytu a vyřešení šikany.

Podrobné informace jsou dostupné zde: <https://www.svetlokadanzs.cz/primarni-prevence/>

V roce 2022 předpokládá spolek realizaci 131 tříhodinových bloků programu všeobecné primární prevence v Ústeckém kraji, 13 bloků selektivní prevence a intervenčních programů, 65 hodinových lekcí programu pro cílovou skupinu 1.–3. třída zaměřeného na rozvoj sociálně emocionálního učení jako prevence šikany, 38 interaktivních besed a exkurzí v zařízení sociálních služeb, 40 aktivit v rámci adaptačních kurzů třídních kolektivů, 3 aktivity pro pedagogy a rodiče a 1 školení v rámci peer vrstevnického programu na základní škole.

V roce 2022 byly akreditovány kurzy Rozcvičky v prevenci (MŠMT v rámci DVPP) – 6 čtyřhodinových aktivit pro pedagogy, lektory a jiné pracovníky v prevenci. Zahájena byla spolupráce s oblastním pracovištěm Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, p. o. (dále jen PPP) v Chomutově, kde je aktivita realizována pro pracovníky poradny.

V roce 2022 dále proběhl 1x akreditovaný kurz Středně pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky a 1x Pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky.

Organizace WHITE LIGHT I., z.ú. založila v roce 2016 Centrum primární prevence a vytvořila autorský preventivní program všeobecné primární prevence „Všeho (jenom) s Mírou“ pro žáky 5.–7. tříd základních škol. Certifikovaný program je zaměřen na prevenci nelátkových závislostí, užívání alkoholu a kouření. Program získal v roce 2019 prestižní ocenění v rámci národního kola Evropské ceny prevence kriminality. Z metodiky tohoto programu vychází program zaměřený na 6 okruhů PPRCH pro žáky středních škol. Poskytovatel je připraven na certifikaci selektivní primární prevence. Podrobně zde: <https://wl1.cz/centrum-primarni-prevence/>

V roce 2022 v období do 9/2022 realizovalo Centrum primární prevence WHITE LIGHT I. (dále také Centrum PP) celkem 437 výkonů primární prevence v 43 třídách na 10 ZŠ Ústeckého kraje, celkem bylo uskutečněno 6 896 kontaktů se 696 žáky ZŠ. Každoročně, v období letních prázdnin, je program aktualizován. Pracovníci programu vyhodnocují jeho úspěšnost a zapracovávají změny do metodiky, na základě zkušeností práce se žáky ve třídách, a/nebo na základě

připomínek pracovníků škol. Centrum PP nabízí i semináře pro pedagogy, týkající se oblasti prevence různých druhů rizikového chování.

Ve 2. pololetí roku 2022, díky podpoře Nadace Sirius, Centrum PP vytvořilo 5. blok programu Všeho (jenom) s (M)írou pod názvem: ČLOVĚK – TVOR PŘIPOJENÝ, který je zaměřen, na primární prevenci závislosti na moderních technologiích u žáků 5. – 7. tříd ZŠ a jehož pilotáž na ZŠ Ústeckého kraje právě probíhá. K tomuto tématu byl vytvořen i seminář pro pedagogické pracovníky škol.

Oblastní spolek ČČK Litoměřice zřídil středisko Primární prevence Litoměřice, které poskytuje certifikovaný dlouhodobý program všeobecné primární prevence pro 5. – 9. třídu základních škol a semináře pro střední školy. Program Dlouhodobé školské primární prevence (DŠPP) nabízí v základní podobě 13 tříhodinových tematických bloků z oblasti rizikového chování. Středisko také realizuje upravený program v praktických a speciálních školách. Novinkami v programu jsou: program pro 5. třídy, Adaptační výlet, příprava programu selektivní primární prevence. Podrobné informace jsou dostupné zde: <http://www.kclitomerice.cz/kc-preven>.

V roce 2022 působilo středisko PP Litoměřice na 11 základních školách a 2 školách praktických a speciálních. Celkem v 147 třídách pracoval program s 2997 žáky v počtu 431 hodin přímé činnosti. Dále bylo osloveno 153 pedagogů. Realizovány byly 2 adaptační výlety pro 2 základní školy, kdy bylo přímo působeno na 48 žáků v celkovém čase 50 hodin. V rámci programu pro střední školy byl program realizován na 3 středních školách, v 7 třídách, osloveno bylo 97 žáků v časové dotaci 10 hodin. Vzdělání pedagogů proběhlo v jednom případě v časové dotaci 3 hodiny, vzdělání se účastnilo 8 pedagogů. Základní a speciální školy zapojené do DŠPP jsou z měst Litoměřice (6), Roudnice n. L. (3), Ústěk (1), Štětí (1), Lovosice (1), Sulejovice (1).

Most k naději, z.s. realizuje interaktivní besedy pro 5. – 9. ročníky ZŠ, SŠ, VOŠ a VŠ (blok 2 hodiny) přímo ve školách nebo v zázemí K-centra v Mostě. Podrobnější informace k preventivním aktivitám zde: <http://www.mostknadeji.eu/ustecky-kraj/preventivni-aktivity-mostECKO/>. Spolek připravil komplexní dlouhodobý program všeobecné školské primární prevence pro 3. – 9. třídy ZŠ škol pod názvem „Prevence je Most k naději“. Program nabízí 12 témat na různé druhy rizikového chování, včetně ukázkové hodiny pro pedagogy, jeden blok je sestaven na 3 vyučovací hodiny (3x45 minut). Program měl být certifikován do konce roku 2021. Z důvodu pozastavení certifikačního procesu za strany MŠMT se certifikace prozatím odkládá. Město Most program finančně podpořilo v roce 2022. Veškeré informace k programu jsou uvedené zde: <http://www.mostknadeji.eu/program-primarni-prevence/>.

V roce 2022 se uskutečnilo a dokonce roku je ještě plánováno celkem 42 bloků, odhad počtu podpořených žáků je 655. Poptávaná témata byla: Bezpečné klima ve třídě (11x), Sexuální a rizikové chování (9x), Kyberšikana (7x), Zdravý životní styl (4x), Trestní odpovědnost (3x), Rizikové sporty (1x), zbytek bloků bude ze strany škol ještě určen. Navázaná spolupráce je se školami: 4. ZŠ Most; 15. ZŠ Most; 18. ZŠ Most, ZŠ Janov, ZŠ Chanov, ZŠ Velké Březno. Nejčastěji se jedná o šesté ročníky, následně páté a sedmé třídy. Další rozvoj programu záleží na dostatku finančních prostředků. Zájem o program ze strany škol je začíný, ale vzhledem k nedostatku financí ho není možné zcela pokrýt, bylo by třeba více lektorů. V letošním roce byl program financován z dotace města, tudíž byl pro většinu škol zdarma.

Zdravotní Ústav se sídlem v Ústí nad Labem realizuje program všeobecné primární prevence **Hravě o prevenci** pro základní školy, v nabídce programu je 16 témat. Je založen na vizi ucelené péče v oblasti prevence rizikového chování pro žáky po celou dobu jejich školní docházky. Jedná se o dvouhodinové bloky realizované 2x za školní rok od 1. do 9. ročníku. Téma zdravého

životního stylu, prevence kuřáctví a alkoholismu se přímo či nepřímo dotýká každého tématu. Webové stránky programu: <https://www.hraveoprevenci.cz/>. Program je připraven k certifikaci na MŠMT. V roce 2021 bylo realizováno v rámci programu Hravě o prevenci celkem 130 preventivních bloků pro 1 924 žáků základních škol Ústeckého kraje. Program byl podpořen Ústeckým krajem. Poptávka po programu dlouhodobě převyšuje kapacitu poskytovatele.

V roce 2021 byly vytvořeny metodiky ke 2 novým preventivním blokům (2x 90min) Hravě zdravě v duši a Hravě do pohody. S podporou Ústeckého kraje byly pilotně ověřeny ve 42 třídách základních škol Ústeckého kraje u 813 žáků. Po úspěšném pilotním ověření byly preventivní bloky zařazeny do dlouhodobého programu Hravě o prevenci.

V roce 2022 je v rámci programu Hravě o prevenci nabízeno 20 témat z oblasti zdravého životního stylu a prevence rizikového chování. Bohužel již bez podpory Ústeckého kraje. Od ledna do října 2022 byly realizovány preventivní bloky v 249 třídách základních škol Ústeckého kraje pro 4340 žáků. Dlouhodobá spolupráce byla v roce 2022 navázána s 30 základními školami kraje.

Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje - PPP ÚK

Vyjádření poradny ke školnímu roku 2021/2022 – „ve školním roce 2021/2022 byly podle aktuálních personálních možností obnoveny dříve omezené preventivní aktivity ve školách. Proběhlo 18 preventivních programů v MŠ se širokým obsahovým záběrem (rozvoj emocí, mezilidské vztahy, zdravý životní styl), 26 programů na ZŠ (adaptační programy, vrstevnické vztahy, zdravý životní styl, kyberšikana), 8 na SŠ (adaptační programy). Bylo realizováno 26 programů selektivní prevence (diagnostika a intervence třídních kolektivů), z toho 23 na ZŠ a 3 na SŠ. V tomto směru jsme zaznamenali zvýšenou poptávku ze strany škol, protože předchozí distanční výuka z důvodů epidemiologické situace způsobila narušení vrstevnických vazeb a sociálních vztahů ve třídách“.

1. Opatření: Zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence

Opatření zahrnuje finanční zabezpečení programů, možnost čerpat dotace a podporu v motivaci donátorů k financování, včetně podpory KUUK. Podstatná je podpora v motivaci samospráv k financování a v motivaci škol k využívání dostupných zdrojů.

Poskytovatelé primárně preventivních programů se snaží využít všech dostupných dotačních zdrojů, možnosti jsou však omezené.

Krajská podpora – v rámci odboru školství, mládeže a tělovýchovy (OŠMT) je realizován dotačního titulu „Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji“, v němž mohou žádat o podporu prevence pouze školy a školská zařízení, přímá podpora samotných poskytovatelů programů není v rámci krajského financování umožněna. Podmínky dotačního programu byly v letech 2019-2020 pozměněny a oprávněnými žadateli byli take samotní poskytovatelé programů. Od roku 2021 jsou příjemci dotace opět pouze školy a školská zařízení, které si mohou primárně preventivní program neziskové organizace nasmlouvat a prostřednictvím dotačního titulu požadovat finance na jeho úhradu. Odbor sociálních věcí (dále také OSV) dlouhodobě usiloval a nadále usiluje o zajištění stabilního financování programů specifické primární prevence.

Centrální zdroje – pro poskytovatele protidrogových služeb, kteří zároveň realizují komplexní programy primární prevence, je dostupný pouze dotační program Úřadu vlády na protidrogovou politiku. V roce 2022 byly finančně podpořeny tři programy certifikované prevence v celkové výši 3 007 000 Kč.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podpořilo projekt Ústeckého kraje s názvem „Cestou podpory za duševním zdravím v Ústeckém kraji“, který je realizovaný Pedagogicko-psychologickou poradnou Ústeckého kraje a Zařízením pro další vzdělávání pedagogických

pracovníků, Teplice, p.o., a byl připraven ve spolupráci s Odborem školství, mládeže a tělovýchovy Ústeckého kraje. Projekt byl podpořen částkou 989 000 Kč z Výzvy pro podávání žádostí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a podpory duševního zdraví ve školách a školských zařízeních pro rok 2022. Obsah projektu bude zmíněn v Opatření č. 2 Podpora kvality preventivních programů.

Evropské výzvy – v roce 2022 nebyly, mezi poskytovateli adiktologických služeb realizujících zároveň primární prevenci, uskutečňovány programy podporované z evropských výzev, poslední podpora byla dočerpána k 31. 8. 2021.

Obce – vyšší informovanost a motivace obcí v dané oblasti zůstává nadále významnou potřebou. Podpora primární prevence ze strany obcí je stále nedostatečná, byť řada obcí programy ze svého rozpočtu financuje. Dlouhodobě podporují primární prevenci např. Litoměřice, které především financují školám komplexní programy. Prevenci spolufinancují také obce Roudnice nad Labem, Štětí. Další obcí, která uvolňuje finanční prostředky na primární prevenci, je např. Rumburk, který koncipoval „Komplexní preventivní program v Rumburku“ určený pro různé úrovně školského systému zahrnující mnoho témat (závislosti, xenofobie, bezpečnost v dopravě aj., město hradí odborníky pro vybrané téma). Řada obcí uskutečňuje preventivní aktivity ve školách zaštiťované obecní policií nebo odbory sociálních věcí a zabývají se tématy jako např. klima třídy, role OSPOD, právní vědomí u návykových látek, bezpečnost v dopravě apod. (např. Bílina, Podbořany). Město Most v rámci programu Prevence kriminality také poskytuje finanční prostředky na realizaci primární prevence na základních školách v Mostě. Program Světla Kadaň byl v roce 2022 podpořen Městem Chomutov v rámci programu Podpora služeb a aktivit v sociální oblasti 2022 – b) sociální služby neregistrované dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Díky této dotaci je možné realizovat ve městě Chomutov celkem 15 tříhodinových bloků programu. Dále byl program podpořen Městskou policií v Chomutově, což umožnilo realizaci 21 tříhodinových bloků programu.

Motivace škol v rámci činnosti PPP ÚK – školy jsou podporované a motivované pro využití dotací k realizaci programů primární prevence. Metodici prevence PPP informují školy ve své oblasti o dotačních řízeních, zejména z krajského úřadu a nabízejí pomoc s tvorbou žádosti. Pro žadatele proběhnou konzultační semináře.

2. Opatření: Podpora kvality preventivních programů

Opatření zahrnuje podporu vzniku a poskytování certifikovaných programů, motivaci škol k zajištění těchto programů, podporu vzdělávání metodiků prevence a dalších pedagogických pracovníků, získávání a zvyšování kvalifikace lektorů PP.

Ústecký kraj podporuje vznik kvalitních programů primární prevence. Krajem (prostřednictvím dotačního programu, který administroval OSV KÚÚK) byl opakovaně podpořen **proces certifikací primární prevence z MŠMT** pro neziskové organizace protidrogových služeb poskytující primární prevence. Účelem podpory byla úhrada nákladů certifikačního řízení k posouzení odborné způsobilosti primární prevence pro jeden program specifické primární prevence rizikového chování v částce 25 000,- Kč pro žádající organizaci. Dosud získali certifikát k poskytování všeobecné primární prevence tři programy (Oblastní spolek ČČK LTM, WHITE LIGHT I., Světlo Kadaň) a další 4 programy byly vytvořené a připravené k certifikaci – jeden všeobecné prevence a tři selektivní prevence, které v kraji dosud chyběly. Vzhledem k tomu, že MŠMT pozastavilo v roce 2019 certifikační proces z důvodu administrativních změn, nemohlo dojít u uvedených programů k certifikačnímu řízení, tudíž nebyl vyhlášen krajský dotační program. Dle aktuálních informací z MŠMT bude systém hodnocení kvality programů přepracován a obnoven, není však známo, v jakém časovém horizontu. Zmiňované programy jsou v současné době vzhledem ke své

komplexnosti ve školách poptávané i v necertifikované podobě. Absence certifikace brání finanční podpoře u některých donátorů (př. Úřad vlády).

Adiktologické služby podstupují v rámci Úřadu vlády hodnocení kvality svých služeb, které je podmínkou financování programů v rámci dotačního programu Protidrogová politika. V roce 2021 došlo k **aktualizaci systému certifikace odborné způsobilosti adiktologických služeb** a jsou zpracované inovované Standardy odborné způsobilosti adiktologických služeb. Nově byly vytvořeny samostatné specifické standardy pro oblast primární prevence, které definují základní požadavky na organizace poskytující adiktologické preventivní služby na úrovni všeobecné, selektivní a indikované primární prevence rizikového chování. Proces nových certifikací není ještě spuštěn, předpoklad je rok 2023. Pojetí hodnocení a podpory nových programů obsahujících prevenci rizikového chování jak pro závislostní chování, tak pro jiné typy rizikového chování, bude ještě řešeno mezi MŠMT a Úřadem vlády.

V rámci podpory kvalifikace lektorů došlo k rozšíření nabídky akreditovaného vzdělávání lektorů primární prevence a vzdělávání pro pedagogy i metodiky škol ze strany neziskových organizací. **Spolek Světlo Kadaň nabízí následující akreditované kurzy.** Novinkou jsou Rozcvičky v prevenci.

- Primárně preventivní minimum pro pedagogické pracovníky
- Středně pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky – v roce 2022 proběhl 1x
- Pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky – v roce 2022 proběhl 1x
- Primárně preventivní minimum pro pedagogické pracovníky – kombinovaná forma
- Středně pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky – kombinovaná forma
- Pokročilá úroveň primární prevence pro pedagogické pracovníky – kombinovaná forma
- Rozcvičky v prevenci – rizikové chování
- Rozcvičky v prevenci – podpora spolupráce
- Rozcvičky v prevenci – podpora efektivního řešení konfliktů
- Rozcvičky v prevenci – podpora dobrých vztahů
- Rozcvičky v prevenci – podpora vzájemného poznání
- Rozcvičky v prevenci – podpora vzájemného respektu

PPP ÚK – na všech pobočkách (mimo PPP Žatec) funguje na částečný úvazek metodik prevence. Vedení školních metodiků prevence bylo realizováno na všech poradnách zejména pravidelnými pracovními poradami (v rámci časových a epidemiologických možností proběhly 1 – 3 porady v rámci školního roku). Nadále probíhala obvyklá individuální i hromadná komunikace s metodiky prevence osobně v poradnách i v terénu, e-mailem či telefonicky. Metodikům a dalším pedagogům byly poskytnuty další formy podpory, např. intervizní setkání, metodické schůzky zaměřené na práci se třídou a realizaci třídnických hodin, tzv. rozcvičky v prevenci a jiná poradenská činnost v oblasti rizikového chování, tvorby projektů, výběru programů primární prevence, náplně práce metodika prevence a další informační servis o nabídkách PRIPRE, aktualitách v legislativě a vzdělávacích akcích. Metodici prevence si soustavně zvyšují své profesionální kompetence a vzdělávají se.

Všichni metodici se aktivně účastní sekcí PRIPRE. Ve školním roce 2021/2022 proběhly 4 sekce a jedno on-line setkání. V rámci setkání Sekce primární prevence probíhá výměna zkušeností a metodických postupů v primárně preventivní práci, sdílení kazuistik a vzájemná podpora. Tým sekce PRIPRE připravil ve spolupráci s bývalou krajskou školskou koordinátorkou prevence Ing. Laňkovou projektovou žádost výzvy k primární prevenci MŠMT pro rok 2022 s názvem: **Cestou podpory za duševním zdravím v Ústeckém kraji**. Hlavním cílem projektu je podpora duševního

zdraví pedagogů a žáků v regionálním školství Ústeckého kraje, podpora kompetencí pracovníků pedagogicko-psychologických poraden, vznik a podpora intervenčních týmů a zvyšování jejich profesionality v krizové intervenci, vzdělávání široké odborné veřejnosti v rámci krajské konference. Projekt obsahuje následující aktivity:

1. Konference na téma Duševní zdraví na dosah, která se konala 4. 10. 2022 celkem pro 100 – 150 účastníků.
2. Vznik a podpora krizových intervenčních týmů pro práci ve školách a školských zařízeních
 - a) Krizová intervence „tváří v tvář“ – proškolení pracovníci PPP: 12–18 osob/skupina
 - b) Supervize pro pracovníky PPP – účast 80 – 94 pracovníků
3. Vzdělávání pedagogických pracovníků regionálního školství
Předpokládá se celkem proškolení cca 170 pedagogů v rámci následujících vzdělávacích akcí:
Předcházení a řešení konfliktů ve třídách na 1. stupni: celkem pro cca 25 – 50 osob.
Duševní zdravověda pro učitele: celkem pro cca 20 – 40 osob.
Krizová intervence pro učitele: celkem pro cca 20 – 40 osob.
Relaxační techniky pro učitele a pro práci s dětmi: celkem pro cca 20 – 40 osob.
4. Programy primární prevence pro žáky a studenty
Nevypust' duši: naplánována realizace ve 28 třídách (cca 560 žáků) SŠ Ústeckého kraje, z toho alespoň 9 tříd nematuritních oborů

3. Opatření: Zvýšení dostupnosti programů primární prevence

Opatření zahrnuje snahu o navýšení finančních prostředků, vyšší pokrytí programy (všechny okresy, i male školy), podpora vzniku programů selektivní a indikované prevence, i mimo školský system.

Rozšíření programů do nových lokalit je závislé na finančním a personálním obsazení preventivních týmů. Ke zvýšení regionální dostupnosti došlo ve městě Most, kdy je tento rok v hojně míře, ale do výše dotace města, poskytován školám nový program všeobecné primární prevence spolku Most k naději. Ostatní neziskové organizace poskytují své programy většinou ve stejných lokalitách, záleží na finančním zajištění programu a kapacitě týmu (př. potřeba ve Šluknovském výběžku klade vyšší nároky na náklad týmu a časovou kapacitu programu).

V Ústeckém kraji absentovaly **programy selektivní a indikované primární prevence**. Praxe ve školách hovoří o vyšší potřebě cílených programů. Potřebné programy selektivní prevence vytvořily organizace WHITE LIGHT I., spolek Světlo Kadaň a Oblastní spolek ČČK Litoměřice. Selektivní program spolku Světlo Kadaň s nejčastěji zaměřuje na vztahy ve třídě, na návaznou práci se třídou po uzavření šikany. V r. 2022 byl program realizován v Ústeckém kraji ve 2 třídních kolektivech a v dalších je již domluvena spolupráce pro následující kalendářní rok.

Zvýšit dostupnost programů se snaží také **PPP ÚK**, a to jak již zmíněnou informovaností a motivací škol o kvalitních programech, tak vlastní činností. Poradny nenabízejí komplexní program jako neziskové organizace, ale snaží se pomáhat s řešením rizikového chování ve školách, případně přímo diagnostikují problémy s třídním kolektivem. Samotná realizace preventivních programů je nad rámecovou činností poraden při volné kapacitě. Krajský projekt a jeho aktivity v roce 2022 taktéž přispěly ke zvýšení dostupnosti prevence (popsáno výše v opatření č. 2).

Cíl č. 2: Efektivnější koordinace a spolupráce v oblasti primární prevence v Ústeckém kraji

– plnění probíhá

1. Opatření: Užší spolupráce mezi subjekty zabývající se primární prevencí v Ústeckém kraji
2. Opatření: Motivace obcí, škol a dalších subjektů k realizaci efektivní primární prevence a její podpoře
3. Opatření: Osvěta odborné i laické veřejnosti

1. Opatření: Užší spolupráce mezi subjekty zabývající se primární prevencí v kraji i v rámci odborů krajského úřadu

Obsahem opatření je úzká spolupráce mezi subjekty zabývajícími se primární prevencí v kraji, součinnost mezi odbory krajského úřadu a pilotáž platformy pro setkání k PP.

V rámci krajského úřadu dochází k součinnosti s krajskou školskou koordinátorkou prevence, manažerkou prevence kriminality, koordinátorkou pro romské záležitosti – společná setkání v rámci pracovních platform, společné hodnocení projektů v programu prevence rizikového chování, školská koordinátorka prevence je stálým hostem Pracovní skupiny protidrogové politiky Ústeckého kraje.

Ze strany KPK probíhá **komunikace a spolupráce s poskytovateli primární prevence**, s PPP ÚK, s Krajskou hygienickou stanicí (zástupkyně KHS je stálým hostem krajské pracovní skupiny), Zdravotním ústavem v Ústí nad Labem aj. Platforma pro setkání poskytovatelů primární prevence v Ústeckém kraji se uskutečnila dne 19. 10. 2022 na krajském úřadě. Na jednání se projednávaly aktuální informace z krajského úřadu a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jednotliví aktéři prezentovali svoji činnost, navzájem sdíleli zkušenosti z praxe. Smyslem setkání je navázání užší spolupráce, zmapování aktuální situace v kraji na poli primární prevence, zjišťování potřeb z praxe. Ve spolupráci s aktéry primární prevence proběhlo hodnocení Akčního plánu strategie prevence závislostí za rok 2022.

V rámci programu je snahou Světlo Kadaň intenzivně spolupracovat s PPP ÚK. Velmi dobře se daří spolupráce v Chomutově, kde jsou ve školách realizovány vzdělávací aktivity pro pedagogy, např. Rozcvičky v prevenci.

PPP ÚK v oblasti primární prevence úzce spolupracuje s orgány státní správy i místní samosprávou, SVP, neziskovými organizacemi, nízkoprahovými organizacemi a dalšími sdruženími působícími v oblasti primární prevence. Metodici prevence jsou členy skupin Komunitního plánování, preventivních skupin při městských úřadech, komisí OSPOD atd. V rámci činnosti PPP ÚK se uskutečňují pravidelná setkání s metodiky škol, jsou v kontaktu vzhledem k aktuálním potřebám. Krajská metodička prevence komunikuje a setkává se s metodiky PPP v rámci své metodické činnosti.

2. Opatření: Motivace obcí, škol a dalších subjektů k realizaci efektivní primární prevence a její podpoře

Opatření zahrnuje informovanost zástupců obcí o významu kvalitní primární prevence a motivaci k potřebné finanční podpoře, motivaci škol k využívání dotačních programů a tvorbě projektů a k spolupráci s poskytovateli certifikovaných preventivních programů, motivaci jiných subjektů, kde je možné zachytit např. mládež mimo školský systém k primárně preventivním aktivitám (př. Úřady práce, sociální služby jako nízkoprahová denní centra aj.).

Školy jsou podporované a motivované k realizaci efektivnější primární prevence a k využívání

dotačních programů především ze strany PPP ÚK prostřednictvím spolupráce s krajskou školskou koordinátorkou prevence a školními metodiky prevence. Metodici prevence PPP informují školy ve své oblasti o dotačních řízeních, zejména z krajského úřadu a nabízejí pomoc s tvorbou žádosti.

Školy motivují a informují také samotní poskytovatelé programů (individuální představení programů, účast na konferencích primární prevence a nabídka aktivit prostřednictvím letáků apod.).

K motivaci obcí a informovanosti o významu kvalitní prevence je třeba využít např. setkání představitelů obcí, ředitelů škol, informovat v rámci metodických návštěv obce v oblasti prevence závislostí a kriminality apod.).

3. Opatření: Osvěta odborné i laické veřejnosti

Opatřením je míněna informovanost o významu prevence dostupnými formami, ze strany poskytovatelů i úřadu, realizace kampaní nebo vzdělávacích akcí od aktérů prevence, podpora informovanosti pracovníků škol.

Dne 4. 10. 2022 se konala v rámci již zmíněného krajského projektu na KÚÚK konference primární prevence na téma Duševní zdraví na dosah, v rámci které byla představena témata Digitální wellbeing a První reakce v emočně vypjatých situacích. Dále představili tři ředitelé škol z ÚK dobrou praxi na podporu duševního zdraví ve svých školách. Pro účastníky byly k dispozici stánky s materiály, kde zástupci neziskových organizací působících nejen v rámci Ústeckého kraje, prezentovali nabídku certifikovaných programů primární prevence.

Informace o komplexních programech primární prevence adiktologických organizací, především v oblasti prevence závislostí a kontakty na poskytovatele jsou dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje v sekci Sociální péče a Protidrogová prevence, přímý odkaz zde: <https://www.kr-ustecky.cz/kontakty/d-1731240/p1=204835>. Podrobná činnost aktérů prevence v roce 2022 byla popsána již v úvodu v Cíli č. 1: Zajištění realizace kvalitních programů primární prevence v Ústeckém kraji.

Nabídku preventivních aktivit mají poskytovatelé programů uveřejněnou na svých webových stránkách, distribuují letáčky, průběžně probíhají kontakty se školami ohledně nabídky programů.

Informace z oblasti primární prevence (dokumenty, aktuality, příklady dobré praxe) jsou prezentované na webových stránkách PPP ÚK: <https://www.pppuk.cz/primarni-prevence>.

2. Oblast snižování rizik

Hlavní cíl – snižovat potenciální rizika a minimalizovat nepříznivé důsledky závislostního chování pro jednotlivce a společnost

Specifické cíle:

1. Zajištění dostupných a kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou
2. Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice
3. Zvýšení informovanosti veřejnosti o významu nízkoprahových služeb

Cíl č. 1: Zajištění dostupných a kvalitních nízkoprahových programů pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou – plnění probíhá

Stěžejním úkolem této oblasti je zajištění funkční sítě nízkoprahových služeb a jejího stabilního financování, která bude dostupná pro všechny potřebné cílové skupiny ve všech regionech. K naplnění cíle vedou následující opatření:

1. Opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji
2. Opatření: Zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Sociální služby v oblasti snižování rizik spojených se závislostí zajišťuje k roku 2022 v Ústeckém kraji 18 nízkoprahových služeb – 9 kontaktních center a 9 terénních programů. Programy terénních služeb pro uživatele drog jsou realizovány subjekty zajišťujícími činnost kontaktního centra. Služby jsou poskytovány následovně: DRUG-OUT Klub, z.s. zajišťuje Ústí nad Labem, Trmice, Chlumecko a Chabařovice, Postoloprty. Centrum sociálních služeb Děčín, p.o. Děčín, Jílové a Benešov nad Ploučnicí, WHITE LIGHT I., z.ú. působí v oblasti Teplicka a Šluknovského výběžku, Oblastní spolek Českého červeného kříže Litoměřice zajišťuje oblast Litoměřicka a Roudnicka, Světlo Kadaň, z.s. Kadaňsko a Chomutovsko a organizace Most k naději, z.s. poskytuje služby na Mostecku, Lounsku a části Teplicka. Všechny programy jsou certifikované Úřadem vlády České republiky, tj. splňují nastavené parametry kvality dle Úřadu vlády a podléhají pravidelné kontrole, která je podmínkou financování z centrálního orgánu

V roce 2022 byly provozovány všechny služby, dodržována byla potřebná hygienická opatření související s onemocněním covid-19.

Plnění cíle č. 1 je závislé především na finanční podpoře služeb – podrobně je popsána finanční podpora této oblasti v roce 2022 v opatření č. 1. K rozvoji služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (soulad s akčním plánem služeb a základní sítí, systém vyrovnávací platby).

1. Opatření: Zajištění základní sítě nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Obsahem opatření je především podpora a udržení sítě služeb, odpovídající finanční zajištění, každoroční podpora programů Ústeckým krajem, podmínky pro stabilizaci personálu.

V roce 2022 docházelo k finančnímu zajištění nízkoprahových programů (kontaktní centra a terénní programy) prostřednictvím vícezdrojového financování. První polovina roku byla negativně ovlivněna výší získaných dotací a rozpočtovým provizoriem. Např. Světlo Kadaň uvádí, že byli nuceni upravit chod služeb tak, aby byli s dostupnými financemi schopni služby poskytovat po celý rok, byť v omezené míře. Bylo nutné omezit provozní doby kontaktních center i terénních programů. Poskytovatel uvádí, že bylo nutné propouštět zaměstnance, či na mzdy zaměstnanců získávat finanční prostředky z dalších zdrojů. Po navýšení finančních prostředků v průběhu roku se poskytovatel vrátil zpět k původním provozním dobám a mohl navýšit personální obsazení. Žádná ze zasažených služeb nemusela být zrušena, tudíž cíl byl splněn. Nicméně bylo vynaloženo enormního úsilí na jejich udržení.

Na financování se podílely běžné zdroje – Ústecký kraj v rámci dotačních programů aministrativně odborem sociálních věcí – „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“ (tzv. Velký dotační program) a „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ (tzv. Protidrogový program). V rámci závazku veřejné služby financuje kraj provoz Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice. Dalším stabilním donátorem byl Úřad vlády s dotačním

programem „Protidrogová politika“. Na spolufinancování se podílely také v různé míře obce (především III. stupně). V roce 2022 byla k 30. 6. ukončena podpora poslední služby financované z evropského projektu.

Níže následuje přehled výše podpory nízkoprahových programů od jednotlivých donátorů. Přehled finančních zdrojů a souhrnná výše podpory donátorů pro adiktologické služby v roce 2022 jsou uvedeny v kapitole č. 4 Koordinace a v cíli č. 1: „Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory“.

Výše podpory kontaktních center a terénních programů v roce 2022:

- Ústecký kraj – OSV Protidrogový program – 326 330 Kč
- Ústecký kraj – OSV Velký dotační program – 41 309 900 Kč
- Ústecký kraj – veřejný závazek k provozu záchytné stanice - 20 540 000 Kč
- Úřad vlády – Protidrogová politika - 16 299 000 Kč
- Evropské zdroje (1 program do 30.6.) – 974 286,80 Kč
- Obce – konkrétní výše bude k dispozici až počátkem roku 2023 a zapracovaná v krajské výroční zprávě za rok 2022

2. Opatření: Zvýšení dostupnosti nízkoprahových programů pro osoby ohrožené závislostí

Obsahem opatření je rozšíření nízkoprahových služeb dle potřeb z hlediska místní a časové dostupnosti, podpora vzniku chybějících služeb (především pro uživatele alkoholu a gamblery), práce s klienty v prostředí nočního života, podpora HR strategií u nelátkových závislostí, intervence v online prostředí.

V roce 2022 nedošlo ke zvýšení dostupnosti služeb. Rozšíření kapacit z běžného financování není možné z důvodu uzavření Základní sítě a nedostatku finančních prostředků pro rozvoj. Podpora z evropských projektů umožňující rozvoj byla ukončena, nové výzvy budou postupně vyhlašovány. Avšak předpokládají rozvojové aktivity a jejich kapacity budou zařazené do Rozvojové sítě, tudíž nebude po ukončení projektu možnost podpory z běžného financování (dle současné metodiky).

Zkušenost Světla Kadaň: „Nedostatečné financování a z toho vyplývající změny popsané výše, se promítly především do dostupnosti služby – omezená provozní doba neumožňovala zejména v terénních programech poskytovat služby v malých městech, vesnicích, či vzdálenějších lokalitách. Značnou roli v této již tak kritické době hrály také vysoké ceny pohonných hmot. V tomto případě se nedá hovořit o žádoucím dosažení cíle, avšak za úspěch lze považovat to, že se podařilo v závěru roku dostupnost alespoň vrátit na úroveň předchozích let.“

Z terénu je nadále zdůrazňována **potřeba realizace efektivních programů a služeb pro uživatele alkoholu**. Jedná se o problém většiny měst v kraji z hlediska ochrany veřejnosti i klientů samotných. Především jde o potřeby nízkoprahového denního zařízení, dále chybí program navazující na pobyt na záchytné stanici, nejsou dostupné pobytové služby tzv. vlhkého typu pro uživatele alkoholu, které vnímají jako velmi potřebné např. programy v Ústí nad Labem nejen pro potřebu uživatelů alkoholu, ale i pro změnu atmosféry v centru města. (viz. oblast léčby a resocializace).

V terénní práci je spatřována **potřeba realizace intervencí v prostředí zábavy a nočního života a dále pozdější provozní doba programů**. Pro efektivnější práci s uživateli vnímají někteří poskytovatelé za vhodné posun provozních hodin programu. Např. terénní program Litoměřicko zkoušel v letních měsících pilotně posunout čas poskytování služby, osvědčil se čas od 9:30 – 18:00 hodin. Dle výsledků programu bude změna zvažována. Některé programy realizují tzv. THC terén, např. Most k naději v Mostě. Program je zaměřený na uživatele konopných drog, pracovník

se pohybuje také v klubech a barech, kde navazuje kontakt především s mladistvými uživateli návykových látek, obdobný program poskytuje také Světlo Kadaň na Chomutovsku (intervence v prostředí nočního života v souladu se strategickým dokumentem). Také z mapování potřeb klientů KC a TP v Ústí nad Labem každoročně vyplývá potřeba rozšíření doby provozu do večerních hodin a o víkend. Terénní pracovníci věnovali jeden terénní blok přímé práce v ulicích právě večerním hodinám a setkali se u klientů s nebyvalým úspěchem.

V souladu s opatřeními národní strategie prevence závislostí a vzhledem k **trendu využívání moderních komunikačních prostředků**, jsou služby dostupné na sociálních sítích a lze komunikovat elektronicky. Tím dochází k flexibilnější pomoci cílové skupině. Využívání tohoto způsobu komunikace urychlila také pandemická situace a v některých službách se osvědčil tak, že je využíván dosud, pokud je třeba. Klienti nízkoprahových služeb mohou kontaktovat pracovníky prostřednictvím sociálních sítí, e-mailem nebo telefonicky (př. Facebook, Skype).

Cíl č. 2: Zvýšení podílu odpovědnosti obcí na protidrogové politice – plnění probíhá

Problematika finančního zajištění nízkoprahových služeb je vnímána jako nejrizikovější oblast ohrožující stabilní fungování služeb. Finanční podpora obcí pro terénní programy a kontaktní centra je nezbytnou součástí a potřebou spolufinancování služeb. **Potřeba intenzivní spolupráce a komunikace s obcemi v oblasti snižování rizik a prezentace jejího významu je stále významná a nutná.**

1. Opatření: Navázání intenzivnější komunikace a spolupráce s obcemi

Opatřením je míněna prezentace adiktologických služeb a jejich významu zástupcům obcí.

K prezentaci protidrogové politiky a apelování na význam podpory nízkoprahových služeb dochází obvykle na pracovních jednáních v konkrétních obcích nebo na krajském úřadě (př. setkání místních protidrogových koordinátorů, v rámci metodických návštěv obcí, na tematických workshopech realizovaných na Ústeckém kraji). V roce 2022 proběhla dvě metodická setkání s pracovníky obcí pro problematiku závislostí na krajském úřadě, a to 7. 6. a 8. 11. 2022.

Poskytovatelé služeb se aktivně zapojují do komunitních plánování obcí, spoluvytváří strategické dokumenty, kam přenáší cenné podněty z praxe. Poskytovatelé se v jednotlivých městech zapojují aktivně do všech akcí v souvislosti s prezentací svých služeb, pokud města takové akce pořádají. Zástupci služeb také prezentují nabídku svých aktivit na obcích individuálně ze své iniciativy – na obcích, kde své služby zajišťují nebo je potřeba je zajišťovat, jednak pro informovanost zástupců obcí, dále kvůli potřebné podpoře spolufinancování projektů. Přesto se poskytovatelé v některých městech setkávají s výraznou redukcí finanční podpory nebo opakovaně se snahou přesunout kontaktní centrum z centra města do sociálně vyloučené lokality, především před volbami (zkušenost poskytovatele z Ústí nad Labem). **Zkušenost poskytovatelů adiktologických služeb nadále hovoří o nutnosti neustálého obhajování potřeby fungování svých služeb a také o stále přetrvávající stigmatizaci adiktologických služeb a jejich pracovníků** (i z pohledu samospráv), byť se jedná o vysoce odborné a specializované programy. V současné době, **po komunálních volbách, navštěvují poskytovatelé opět obce a nové politické zástupce**, které seznamují se svými programy a jejich smyslem. Ze zkušenosti služeb dále vyplývá, že mnoho obcí si není schopno připustit, že na jejich území se vyskytují problémy spojené s drogami a závislostí. Obce take mnohdy “vyžadují” informace z oblasti problematiky drog a závislostí na svém území, přestože se na spolufinancování program nechtějí finančně podílet.

Spoluodpovědnost obcí za vznik nových služeb nebo rozšíření stávajících služeb je zakotvena v Metodice zajištění základní sítě služeb Ústeckého kraje (vyjádření obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem k potřebnosti sociální služby).

V současné době nemá Ústecký kraj nástroj na spoluodpovědnost obcí z hlediska financování, lze pouze doporučit a snažit se obce k finanční podpoře program více motivovat.

Cíl č. 3: Zvýšení informovanosti veřejnosti o významu nízkoprahových služeb- plnění probíhá

Intenzivnější prezentace nízkoprahových služeb vede k pochopení jejich významu a zvyšuje informovanost o negativních důsledcích závislostního chování.

Cíl je naplňován následujícím opatřením:

1. Opatření: Intenzivnější prezentace služeb v jednotlivých regionech

Obsahově souvisí s předchozím opatřením, jedná se o realizaci informačních kampaní k veřejnosti, prezentace na úřadech, zdravotnických zařízeních apod.

V rámci elektronického Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje je nadále v provozu samostatná záložka „Protidrogová prevence“, ve které jsou dohledatelné pouze služby protidrogové prevence v jednotlivých regionech. V uvedené záložce katalogu jsou umístěné filmové spoty prezentující jednotlivé druhy sociálních služeb – tzv. protidrogové služby.

Všichni poskytovatelé protidrogových služeb prezentují nabídku svých služeb, včetně informací k problematice, na svých webových stránkách nebo využívaných sociálních sítích. Zpracovávají a zveřejňují výroční zprávy organizací, vytváří a distribuují letáky o poskytovaných službách uživatelům, úřadům, zdravotnickým zařízením a dalším spolupracujícím subjektům. Pravidelně své služby prezentují v rámci komunitního plánování obcí, na jednání orgánů obcí, na veřejných akcích pořádaných obcemi, účastní se řady pracovních skupin spojených s plánováním služeb a jejich koordinací, pořádají dny otevřených dveří a tiskové konference. Poskytovatelé přispívají odbornými články do místních zpravodajů nebo odborných časopisů.

Příklad aktivity poskytovatelů v roce 2022

Světlo Kadaň: „V rámci terénních služeb probíhá oslovování veřejnosti formou aktivního oslovování. V jednotlivých městech se pak pracovníci podílejí na akcích konaných jednotlivými městskými samosprávami – Setkání obyvatel sídlišť (Kadaň), Den sociálních služeb v Podbořanech. Samozřejmostí je také účast pracovníků služeb na lokálních pracovních skupinách. Byla prohloubena spolupráce s firmou AbbVie s.r.o. pro bezplatné testování na infekční choroby pro uživatele služeb i širokou veřejnost. V průběhu jednoho červnového týdne jsme měli k dispozici sanitku včetně pracovníků (díky České společnosti AIDS pomoc, z. s – ČSAP) a mohli realizovat testování napříč všemi drogovými službami i městy. Testování probíhalo v Karlových Varech a okolí, Ostrově, Klášterci nad Ohří, Kadani i Chomutově. S ohledem na to, kolik osob z řad veřejnosti se zúčastnilo, se dá říci, že jsme informovanost veřejnosti o činnosti služeb poměrně zásadním způsobem zvýšili“.

Oblastní spolek ČČK Litoměřice: Programy kontaktního centra i terénních programů prezentovaly svou činnost na akci Do života bez karambolu v Litoměřicích pro žáky 9. tříd. V květnu pořádaly besedu na téma Alkoholismus na žádost TP Charita Lovosice a tento rok ještě proběhne beseda na AD Charita Lovosice na téma Drogová problematika a v TP Charita beseda na téma Výstup z komfortní služby pro klienty jejich služby. Zástupci se účastní pravidelně komunitního plánování města Litoměřice, poskytovali stáže vysokoškolským studentům a exkurze žákům, kteří procházejí dlouhodobou školní prevencí. Terénní program testoval také ve spolupráci s ČSAP v sanitě ve městech působení programu na HIV a jiná infekční onemocnění.

S ČSAP a sanitkou pro bezplatné testování v lokalitách nebo s firmou AbbVie s.r.o. spolupracovali

také další poskytovatelé, např. Most k naději nebo WHITE LIGHT I.

3. Oblast léčby a resocializace

Hlavní cíl - snížení míry závislostního chování a podpora úzdravy a sociální integrace osob trpících závislostním chováním

Specifické cíle:

1. Zajištění kvalitních a dostupných programů léčby a resocializace závislých osob a osob ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou
2. Zajištění provázanosti programů léčby a resocializace závislých osob a osob ohrožených závislostí se zdravotní péčí

Cíl č. 1: Zajištění kvalitních a dostupných programů léčby a resocializace osob závislých a ohrožených závislostí v Ústeckém kraji se stabilní finanční podporou – plnění probíhá

1. Opatření: Zajištění základní sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji
2. Opatření: Zvýšení dostupnosti a zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Stěžejním úkolem této oblasti je zajištění funkční sítě programů léčby a resocializace v kraji a jejího stabilního financování, která bude dostupná pro všechny potřebné cílové skupiny ve všech regionech.

Plnění cíle č. 1 je závislé na finanční podpoře služeb – podrobně je popsána finanční podpora této oblasti v roce 2022 v opatření č. 1. K rozvoji sociálních služeb je třeba plnit podmínky nastavené krajem pro plánování a finanční podporu služeb (soulad s akčním plánem služeb a základní sítí, systém vyrovnávací platby).

Aktuálně dostupná péče v kraji:

Krajská zdravotní, a.s. Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem zajišťuje dvě ambulantní služby – AT ambulanci a Adiktologickou ambulanci, dále lůžkovou léčbu. V rámci psychiatrického oddělení byla do části roku 2021 zajišťována detoxifikační léčbu, která již dostupná není, dále substituční terapie metadonem nebo buprenorfinem. Od června 2021 probíhala rekonstrukce budovy psychiatrie, oddělení bylo přesunuto do náhradních prostor pouze v omezeném počtu lůžek, nebyla poskytována detoxifikace a byla omezena substituční terapie. Dle dostupných informací se bude psychiatrické oddělení do konce roku 2022 přesouvat zpět do zrekonstruované budovy, ale **provoz detoxifikační jednotky obnoven nebude**. Důvodem je snížení kapacity lůžek z původního počtu cca 50 na 25 a nedostatek personálu. Služby domlouvají detoxifikaci přímo s psychiatrickými léčebnami nebo nemocnicemi z jiných krajů (př. Kosmonosy, Bohnice, Apolinář, nemocnice v Liberci aj.). **Detoxifikace je zásadní zdravotní složkou v řešení problematiky závislostí a zajištění jeho dostupnosti v kraji je třeba akutně řešit.**

Psychiatrické nemocnice (PN) – specializovaným zařízením je pro léčbu závislostí je Primariát léčby návykových nemocí PN Horní Beřkovice. Ambulantní léčba je vzhledem k personálnímu podstavu utlumena, probíhá lůžková péče krátkodobého stabilizačního charakteru a střednědobá psychoterapeutická léčba. Další PN v kraji se primárně léčbou závislostí nezabývají. V Dětské

psychiatrické nemocnici Louny se vyskytují dětští pacienti se závislostí sporadicky, Psychiatrická léčebna Petrohrad neléčí závislosti, závislost se může vyskytnout jako duální diagnóza pacientů léčených s jinými diagnózami. Léčbou závislostí se zabývají také soukromé psychiatrické ambulance, kterých je však v celém kraji nedostatek.

Poskytovatelé sociálních služeb zajišťují léčbu a doléčování, resocializaci především ambulantně v rámci registrovaného odborného sociálního poradenství (8 služeb), služeb následné péče (3 služby – 3x ambulantní forma, 2x pobytová) a pobytové služby terapeutické komunity (1 služba). Někteří poskytovatelé jsou zároveň sociální i registrovanou zdravotní službou pro ambulantní léčbu závislostí. Dostupnost ambulantních služeb odborného sociálního poradenství je z hlediska léčby nízkoprahová v tom smyslu, že klienti mohou nastoupit ambulantní léčbu „z ulice“, aniž by museli projít detoxifikací (jako v pobytové léčbě). Abstinující osoby mohou využít také služeb následné péče, zde však zpravidla po ukončené léčbě. Některé služby nabízejí programy ve věznicích, které se zaměřují na podporu klienta v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznice s nabídkou možnosti návazných služeb.

1. Opatření: Zajištění základní sítě služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Obsahem opatření je především podpora a udržení sítě služeb, odpovídající finanční zajištění, každoroční podpora programů Ústeckým krajem, podmínky pro stabilizaci personálu.

Jako každým rokem, také v roce 2022 docházelo k finančnímu zajištění sociálních služeb v této oblasti (služby následné péče, terapeutická komunita, substituční léčba, odborné sociální poradenství) protřednictvím vícezdrojového financování.

Na financování se podílel Ústecký kraj v rámci dotačních programů aministrovaných odborem sociálních věcí – „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“ (tzv. Velký dotační program) a „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ (tzv. Protidrogový program). Další spolufinancování ze strany kraje probíhalo v rámci odboru zdravotnictví v programu „Podpora vybraných služeb zdravotní péče“ (dětská adiktologická ambulance spolku DRUG-OUT Klub, substituční léčba). V rámci adiktologických služeb léčby mají 2 služby nadregionální působnost (služby následné péče a terapeutická komunita WHITE LIGHT I.) a jsou financované přímo z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) v rámci sítě nadregionálních služeb. Dalším stabilním donátorem byl Úřad vlády s dotačním programem „Protidrogová politika“. Na spolufinancování se podílely také v různé míře obce (především III. stupně). V roce 2022 byla k 30. 6. ukončena podpora poslední služby financované z evropského projektu.

V roce 2022 vyhlásil Ústecký kraj dotační program pro financování sociální části center duševního zdraví a multidisciplinárních týmů pro cílové skupiny dětí, lidí s demencí, lidí s problematikou závislosti a lidí s nařízeným ochranným léčením, prostřednictvím kterého mají být dotčeným službám vyplaceny finanční protředky z Ministerstva zdravotnictví v rámci podpory Transformace psychiatrické péče. V krajského programu je navržena podpora Adiktologického multidisciplinárního týmu spolku DRUG-OUT Klub. K termínu zpracování tohoto materiálu probíhají v rámci ústředních orgánů stále jednání a finanční prostředky na výplatu služeb navržených k podpoře kraj dosud neobdržel.

Níže následuje přehled výše podpory služeb léčby a resocializace od jednotlivých donátorů. Přehled finančních zdrojů a souhrnná výše podpory donátorů pro adiktologické služby v roce 2022 jsou uvedeny v kapitole č. 4 Koordinace a v cíli č. 1: „Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory“.

Výše podpory služeb léčby a resocializace v roce 2023:

- Ústecký kraj – OSV Protidrogový program – 376 570 Kč
- Ústecký kraj – OSV Velký dotační program – 13 488 400 Kč
- Ústecký kraj – OZd Podpora zdravotních služeb – 500 000 Kč
- MPSV nadregionální síť služeb – 5 311 347 Kč
- Úřad vlády – Protidrogová politika – 12 728 000 Kč
- Evropské zdroje (1 program do 30. 6.) – 1 429 137,55 Kč
- Obce – konkrétní výše bude k dispozici až počátkem roku 2023 a zapracovaná v krajské výroční zprávě za rok 2021.

2. Opatření: Zvýšení dostupnosti a zajištění chybějících služeb léčby a resocializace pro osoby závislé a ohrožené závislostí v Ústeckém kraji

Obsahem opatření je především zmapování chybějících kapacit programů, zapojení adiktologických služeb do reformy psychiatrické péče, dále inovativní programy.

K rozšíření kapacit služeb v roce 2022 nedošlo. Vzhledem k uzavření Základní sítě sociálních služeb není navyšování zde zařazených služeb ani možné. Vzhledem k novému programovému období EU jsou teprve postupně vyhlašovány výzvy, které by umožňovaly rozvoj služeb. Služby však musí být zařazené v síti Rozvojové, přičemž po ukončení evropské podpory není dle aktuální krajské metodiky možné zařadit tyto nově vzniklé projekty do Základní sítě a financovat je z běžných zdrojů.

Důsledkem nedostatečné finanční podpory byl spolek Světlo Kadaň nucen uzavřít pobočku Poradny Světlo v Klášterci nad Ohří k 30. 6. 2022. V Klášterci nad Ohří působí aktuálně pouze terénní program. Cílem spolku pro další měsíce je znovuotevření pobočky poradny v Klášterci na Ohří a to alespoň na několik dní v týdnu. Zpětná vazba od uživatelů ukazuje, že byt jsou jednotlivé pobočky dobře vzájemně dostupné, mnozí z uživatelů nejsou schopni/ochotni za službou do sousedního města dojíždět.

Spolek DRUG-OUT Klub v Ústí nad Labem realizuje od října 2020 v rámci svého zařízení Ambulantní adiktologické služby projekt **Multidisciplinárního adiktologického týmu**. V Základní síti je registrováno a zařazeno jako odborné sociální poradenství. Vzhledem k ukončené podpoře projektu z prostředků Ministerstva zdravotnictví v rámci transformace psychiatrické péče, byly od 1. 1. 2022 úvazky pracovníků týmu (vyjma adiktologů) zařazeny do Základní sítě sociálních služeb. V současné době probíhají na centrální úrovni jednání o dalším financování projektů transformace. Do budoucna se plánuje, že se z Adiktologického multidisciplinárního týmu stane Centrum duševního zdraví pro adiktologické klienty.

Krajská adiktologická ambulance a poradna pro děti a dorost se spádovostí v celém kraji zefektivnila svou podporu zařazením léčebného programu volnočasových aktivit, neboť se ukázalo, že se jedná o stěžejní aktivitu v úspěšnosti léčby mladých klientů.

Nepříznivá je situace Poradny pro závislosti ve Varnsdorfu, které bylo v červni t.r. ukončeno financování z evropského projektu a potýká se s nedostatkem finanční podpory. Dle evaluační zprávy služby je v lokalitě potřebná.

Zvyšuje se počet klientů s duální diagnózou, avšak ambulantní a rezidenční léčba jsou téměř nedostupné. **Psychiatrická péče o závislé je nedostupná, tito odborníci chybí, případně jsou dlouhé čekací doby nebo není ochota věnovat cílové skupině závislých osob.** Vznik center duševního zdraví také pro adiktologickou klientelu je proto velmi potřebná.

Služby zaznamenávají **nárůst uživatelů alkoholu**. Nedostatečná je dostupná ambulantní léčba.

Chybí pobytové služby pro tuto cílovou skupinu, neboť zařízení mají obvykle ve svých pravidlech kontraindikaci užívání návykových látek, tudíž je nemohou využívat aktivní uživatelé alkoholu (tzv. mokré služby). Také chybí nízkoprahová centra tolerující uživatele alkoholu.

Cíl č. 2: Zajištění větší provázanosti programů léčby a resocializace závislých osob a zdravotní péče – plnění probíhá

1. Opatření: Realizace informačních aktivit určených zejména pro praktické lékaře, pediatry a psychiatry zaměřené na předávání informací o poskytovaných službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým
2. Opatření: Provázanost sociálních, zdravotních služeb s cílem udržení kontinuální péče o klienta
3. Opatření: Provázanost adiktologických služeb s věznicemi a probační mediační službou s cílem udržení kontinuální péče o klienta a eliminace páchaní trestné činnosti

1. Opatření: Realizace informačních aktivit určených zejména pro praktické lékaře, pediatry a psychiatry zaměřené na předávání informací o poskytovaných službách a možnostech pomoci osobám závislým či závislostí ohroženým

Obsahem opatření je navázání komunikace se zdravotníky v regionu a prezentace adiktologických služeb, podpora realizace vzdělávacích akcí pro zdravotníky.

Pracovníci **Centra sociálních služeb Děčín, Doléčovacího centra**, vytvořili informační a propagační materiál pro ambulantní služby doléčovacího centra (zejména pro službu OSP). Materiál byl následně distribuován mezi odborné lékaře v Děčíně (praktičtí lékaři, psychiatři). Tato spolupráce se ukázala jako prospěšná, protože i lékaři v Děčíně zaznamenali po pandemii Covid zvýšený výskyt rizikového užívání alkoholu a rizikového chování obecně. Kontakt na zařízení začali předávat svým pacientům, kterým by služba mohla být prospěšná, a služba zaznamenala nárůst klientů zajímajících se zejména o službu OSP. Včasný záchyt rizikového užívání návykových látek nebo hazardního hraní po vytipování lékařem umožňuje začít s problémem pracovat dříve, než se rozvine do patologického chování. Služba připravuje obdobný materiál zaměřený na službu následné péče s chráněným bydlením, který bude distribuován do psychiatrických nemocnic a terapeutických komunit.

Doléčovací centrum je v pravidelném kontaktu se spolupracujícími zařízeními, zejména s psychiatrickými nemocnicemi, které informují o aktuální obsazenosti programu. Psychiatrické nemocnice pravidelnou komunikaci vítají a projevují větší zájem o nastavení spolupráce tak, aby měl klient co největší šanci uspět v doléčovacím procesu.

Také další poskytovatelé adiktologických služeb ve svých lokalitách navazují komunikaci s dostupnými lékaři, vytváří letáky o zajišťovaných službách a distribuují je také do zdravotnických zařízení v regionu a prezentují své služby.

2. Opatření: Provázanost sociálních, zdravotních služeb s cílem udržení kontinuální péče o klienta

Jak bylo uvedeno v cíli č. 1, DRUG-OUT Klub, z.s. zřídil v rámci svých adiktologických služeb **Adiktologický multidisciplinární tým**. Projekt je zaměřen na rizikové uživatele alkoholu, tabáku a nelegálních návykových látek od 15 let, včetně patologických hráčů, kteří trpí zároveň duševním onemocněním. Tým pracuje formou case managementu v modelu flexibilní komunitní péče, zaměřuje se na prevenci hospitalizace a pomoc krizi. Realizaci zajišťuje odborný tým složený se

sociálních pracovníků a zdravotníků (adiktologové, kliničtí psychologové, psychiatři, psychiatrická sestra). Hlavním cílem je optimální společenská integrace a zdravotní i sociální zotavení klientů. Program pracuje aktuálně s 380 klienty – z toho 35 klientů v case managementu. Tým pravidelně dojíždí za klienty do PN Horní Beřkovice.

Pro efektivní podporu klientů se služby snaží spolupracovat s dalšími institucemi z různých oblastí. Např. Doléčovací centrum CSS Děčín je v pravidelném kontaktu se spolupracujícími zařízeními, zejména s psychiatrickými nemocnicemi, které centrum informuje o aktuální obsazenosti programu. Psychiatrické nemocnice pravidelnou komunikaci vítají a projevují větší zájem o nastavení spolupráce tak, aby měl klient co největší šanci uspět v doléčovacím procesu. Spolupráce probíhá také s dalšími subjekty, které jsou pro klienty centra podstatné. Jedná se zejména o dluhovou poradnu, Fokus Labe (zhledem k nárůstu klientů s duální diagnózou), Agentura Osmý den, Probační a mediační služba. Zaznamenán je zvýšený zájem o spolupráci od klientely Azylového domu.

3. Opatření: Provázanost adiktologických služeb s věznicemi a probační mediační službou s cílem udržení kontinuální péče o klienta a eliminace páchání trestné činnosti

Poradenské a léčebné služby ve věznicích zajišťují některé adiktologické organizace v rámci registrovaných sociálních služeb odborného sociálního poradenství. Zaměřují se na podporu klienta v abstinenci a prevenci závislostí, dále na návrat do běžného života po propuštění z věznice s nabídkou možnosti návazných služeb. Smyslem programů ve věznicích je snižování pravděpodobnosti recidivy trestné činnosti a závislostního chování u osob ve výkonu vazby nebo odnětí svobody. Po propuštění klienta z trestu a navázání péče v doléčovacím programu spolupracují služby aktivně s probační a mediační službou na udržení abstinence klienta.

Adiktologické služby, které nepracují přímo ve věznicích, udržují kontakt s některými klienty ve výkonu trestu a také aktivně spolupracují s probační a mediační službou.

Během roku 2022 byly poskytovány v rámci kraje zavedené programy spolku Most k naději ve věznicích Nové Sedlo, Všehrady, Bělušice a Litoměřice, dále spolku DRUG-OUT Klub ve vazebních věznicích v Litoměřicích a Teplicích a ve věznici Bělušice.

V říjnu 2022 uspořádal odbor sociálních věcí pro pracovníky adiktologických služeb exkurzi do ženské věznice Světlá nad Sázavou, kde bylo v dubnu tohoto roku zřízeno oddělení bezdrogové zóny. Jedinečnost věznice spočívá také v tom, že je zde umožněn pobyt dítěte s matkou a dále se zde nachází specializované oddělení pro psychiatrické klienty. Výjezdu se účastnilo 12 pracovníků.

4. Oblast koordinace

Hlavní cíl – Stabilizovat a zkvalitňovat stávající systém koordinace protidrogové politiky

Specifické cíle:

1. Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory
2. Podpora a rozvoj systému koordinace na místní i krajské úrovni

3. Zvýšení informovanost veřejnosti o protidrogové politice v kraji a o síti protidrogových služeb

Cíl č. 1: Zajištění dostupné a kvalitní péče o osoby závislé a závislostí ohrožené v Ústeckém kraji ve všech oblastech prevence závislostí a udržení potřebné finanční podpory – plnění probíhá

1. Opatření: Zajištění základní sítě protidrogové prevence v Ústeckém kraji a udržení potřebného finančního zajištění
2. Opatření: Motivace obcí k spoluúčasti na financování protidrogové politiky
3. Opatření: Sběr dat a monitoring oblasti závislostí

Problematika nestabilního, vícezdrojového a nedostatečného financování ve všech oblastech služeb je stálým problémem. Stabilní finanční podpora je předpokladem zajišťování dostupné péče pro celé spektrum klientů s problémem závislostí a také pro její potřebné posílení. Pro účinnou politiku v oblasti závislostí je také nezbytný aktuální přehled situace v kraji, který zabezpečí pravidelný sběr dat a informací. Na základě dostatečných informací lze plánovat potřeby a posilovat služby v oblasti závislostí.

1. Opatření: Zajištění základní sítě protidrogové prevence v Ústeckém kraji a udržení potřebného finančního zajištění

Obsahem je zejména odpovídající finanční zajištění programů, každoroční realizace dotačních programů Ústeckého kraje, zařazení adiktologických sociálních služeb v krajské síti služeb (dle platné metodiky).

Přehled financování poskytovatelů adiktologických služeb v roce 2022 (souhrnná výše programů za oblasti „snížení rizik“ i „léčby a resocializace“)

Krajská podpora – Ústecký kraj podporuje v rámci dotačních titulů odboru sociálních věcí sociální služby. Vyhlášen je samostatný dotační program určený pouze pro podporu adiktologických sociálních služeb „Podpora Ústeckého kraje na sociální služby protidrogové politiky“ (tzv. Protidrogový program). V roce 2022 byl program ponížen proti roku předchozímu o 1 mil. Kč a disponoval pouze částkou 1 mil. Kč. Zároveň byl v tomto roce vyhlášen a vyhodnocen program na rok 2023 s navýšenou alokací 2 mil. Kč. Podpora je přesto nízká a neodpovídá potřebám dotčených služeb. Za poslední roky došlo k potřebnému rozšíření služeb, tj. k navýšení úvazků dělících se o podporu z alokace programu, dále k zákonnému navýšení platů pracovníků v sociálních službách. Alokace programu tyto zvýšené prostředky nereflektovala, naopak došlo k ponížení finanční podpory. Aktuálně trápí služby také navýšení cen a „energetická krize“ prodávající jejich provoz. Podstatná je taktéž povinná 30 % spoluúčast jiných zdrojů na financování služeb vzhledem k centrálnímu finančnímu zdroji Úřadu vlády. Pro udržení stabilní sítě adiktologických služeb v kraji je navýšení financí dotačního programu zásadní potřebou.

Služby jsou dále financovány z programu „Podpora sociálních služeb v Ústeckém kraji“ (tzv. Velký dotační program – finanční prostředky MPSV přerozdělované krajem). Podpora je stabilní.

V roce 2022 byl poprvé vyhlášen nový dotační program pro financování sociální části center duševního zdraví a multidisciplinárních týmů pro cílové skupiny dětí, lidí s demencí, lidí s problematikou závislosti a lidí s nařízeným ochranným léčením, prostřednictvím kterého mají být dotčeným službám vyplaceny finanční prostředky z Ministerstva zdravotnictví v rámci podpory Transformace psychiatrické péče. Pro oblast závislostí by se jednalo o finanční podporu Adiktologického multidisciplinárního týmu spolku DRUG-OUT Klub, který poskytuje služby

osobám se závislostí a zároveň duševním onemocněním, převážně v jejich přirozeném prostředí. Zda proběhne podpora v roce 2022, není v době zpracování tohoto materiálu jisté.

V rámci odboru zdravotnictví v dotačním programu Podpora vybraných sociálních služeb je pravidelně podporován program substituční léčby Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem a zdravotní složka služby Krajská adiktologické ambulance pro děti a dorost spolku DRUG-OUT Klub v Ústí nad Labem. Podpora je stejná.

Závazek veřejné služby – kraj financuje provoz záchytné stanice, v roce 2022 byla o cca 1 mil. Kč vyšší proti roku loňskému.

Centrální zdroje – Úřad vlády vyhláší dotační program „Protidrogová politika“, v rámci něhož jsou podporovány nízkoprahové služby, služby léčby a resocializace, penitenciární programy, programy primární prevence adiktologických služeb zaměřené převážně na rizikové chování spojené se závislostí. Podpora je obdobná jako v roce loňském.

MŠMT financuje program podpory B – sociálních služby s nadregionální nebo celostátní působností, v rámci něhož jsou financovány služby následné péče a terapeutické komunity poskytovatele WHITE LIGHT I. Podpora je obdobná jako v roce loňském.

Evropské zdroje – k 30. 6. 2022 byla ukončena podpora posledních 2 programů financovaných z evropských financí.

Obce – podpora v rámci dotačních programů i individuálních žádostí, přehled konkrétních finančních podpor konkrétních obcí je každoročně součástí Výroční zprávy protidrogové politiky Ústeckého kraje.

Souhrnná výše podpory adiktologických služeb v roce 2022:

- Ústecký kraj – OSV Protidrogový program – 999 900 Kč
- Ústecký kraj – OSV Velký dotační program – 54 798 300 Kč
- Ústecký kraj – OZd Podpora zdravotních služeb – 500 000 Kč
- Ústecký kraj – veřejný závazek k provozu záchytné stanice – 20 540 000 Kč
- MPSV nadregionální síť služeb – 5 311 347 Kč
- Úřad vlády – Protidrogová politika – 29 027 000 Kč
- Evropské zdroje (do 30. 6. 2022) – 2 403 424 Kč
- obce – konkrétní výše bude k dispozici až počátkem roku 2023 a zapracovaná v krajské výroční zprávě za rok 2022, odhad cca 7 mil. Kč

Přehled dostupných adiktologických služeb v kraji, včetně kontaktních dat, je každoročně součástí Výroční zprávy protidrogové politiky, zároveň jsou informace dostupné na webu Ústeckého kraje v Sekci sociální péče a Protidrogová prevence, zde: <https://www.kr-ustecky.cz/kontakty/d-1731240/p1=204835>.

2. Opatření: Motivace obcí k spoluúčasti na financování protidrogové politiky

Jedná se o vytváření příležitostí pro setkávání zástupců ÚK a samospráv.

Jak bylo již uvedeno v kapitole Snižování rizik, je nezbytné intenzivněji motivovat obce k podílu na spolufinancování protidrogové politiky, neboť v mnoha obcích nejsou adiktologické služby populární a není prioritizovaná jejich podpora. Nadále je velmi důležité více informovat zástupce obcí o aktuální situaci a potřebách protidrogové politiky, objasňovat význam služeb.

V dotačním programu Úřadu vlády je požadována povinná spoluúčast na financování projektu, která činí 30 % nákladů. Do spoluúčasti se započítává finanční podpora samospráv, tj. kraje a obcí. Pro zajištění dostupné a kvalitní sítě adiktologických služeb, i vzhledem k potřebě spolufinancování, je tedy podstatná nejen stabilní finanční podpora kraje, ale také obcí.

3. Opatření: Sběr dat a monitoring oblastí závislostí

Opatření zahrnuje pravidelné každoroční zpracování krajské výroční zprávy a vyhodnocení plnění cílů a opatření strategického dokumentu na vědomí orgánům kraje. Dále pravidelný roční sběr dat z oblastí a realizaci studií.

V roce 2022, stejně jako v každém roce, byla zpracována krajská výroční zpráva protidrogové politiky za uplynulý rok, tedy 2021. Zpráva obsahuje popis aktuální situace na drogové scéně v kraji, informace z oblastí místní i krajské koordinace protidrogové politiky kraje, údaje o finančním zajištění služeb a podrobnější statistické i popisné informace za jednotlivé typy služeb včetně kontaktních údajů. Výroční zpráva kraje slouží také každoročně jako podklad pro zpracování Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice, kterou vypracovává Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti ve spolupráci se Sekretariátem Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky. Výroční zprávy kraje jsou dostupné na webu Ústeckého kraje v Sekci Sociální péče a Protidrogová politika, přímý odkaz: [Protidrogová politika: Ústecký kraj \(kr-ustecky.cz\)](https://www.kr-ustecky.cz/protidrogova-politika)

Odbor sociálních věcí předkládá každoročně orgánům kraje na vědomí tuto zprávu o průběžném plnění krajské protidrogové strategie a zároveň předkládá také Výroční zprávu protidrogové politiky Ústeckého kraje za předchozí rok. Výroční zpráva i hodnocení akčního plánu probíhá za spolupráce adiktologických služeb a dalších aktérů z oblastí závislostí a za spolupráce místních protidrogových koordinátorů s informacemi za obce.

Všichni poskytovatelé protidrogových služeb předkládají svým donátorům závěrečné zprávy projektů, které obsahují nejen vyúčtování využití dotace, ale především mnoho informací a statistických dat z poskytování služby i z lokalit. Závěrečné zprávy služeb jsou pro protidrogového koordinátora cenným zdrojem informací pro zpracování výroční zprávy a pro přehled o aktuální situaci v oblasti prevence závislostí kraje.

V roce 2022 nebyla realizovaná žádná studie k tématu závislostí.

Cíl č. 2: Podpora a rozvoj systému koordinace na místní i krajské úrovni – plnění probíhá

1. Opatření: Činnost pracovní skupiny pro protidrogovou politiku Ústeckého kraje
2. Opatření: Metodické vedení místních protidrogových koordinátorů a aktérů protidrogové politiky

Pro efektivní realizaci protidrogové politiky v kraji je důležitá koordinace aktivit na místní úrovni, posílení propojení všech aktérů protidrogové politiky zkvalitněním vzájemné komunikace a spolupráce (obce, instituce, služby). Je třeba podporovat zajištění kompetentních osob pro protidrogovou politiku na obcích III. stupně a metodicky je podpořit. Dále je žádoucí vytvářet příležitosti pro odborné vzdělávání v oblasti závislostí, jak pro pracovníky obcí, tak pro aktéry protidrogové politiky.

1. Opatření: Činnost pracovní skupiny pro protidrogovou politiku Ústeckého kraje

Pracovní skupina protidrogové politiky Ústeckého kraje“ ustanovena na základě usnesení Rady Ústeckého kraje č. 62/39R/2014 ze dne 29. 1. 2014. Členy jsou: krajská protidrogová koordinátorka, vedoucí oddělení sociální práce OSV KÚÚK, politický zástupce Ústeckého kraje, zástupci poskytovatelů adiktologických služeb, dále se účastní stálí hosté (školský metodik prevence, pracovník prevence KŘPČR, zástupkyně KHS) a dle potřeby další odborníci

zainteresovaných institucí.

V roce 2022 se konala 3 setkání pracovní skupiny (23. 3., 23. 6. a 2. 11. 2022).

2. Opatření: Metodické vedení místních protidrogových koordinátorů a aktérů protidrogové politiky

Obsahem je podpora zajištění kompetentních pracovníků obcí, metodické vedení koordinátorů a podpora vzdělávání.

V rámci Krajského úřadu Ústeckého kraje je zřízena na odboru sociálních věcí **pozice protidrogového koordinátora**, v roce 2022 byla na 0,7 úvazku. Koordinátorka je členem poradního orgánu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky Výboru zástupců regionů, na krajském úřadě vede Pracovní skupinu protidrogové politiky.

Na obcích s rozšířenou působností zabezpečují danou problematiku **tzv. místní protidrogoví koordinátoři** nebo osoby pověřené jako kontaktní osoby pro oblast závislostí. V roce 2022 mělo tuto pozici zajištěnou všech 16 obcí s rozšířenou působností. Pravidelně je pořádáno Metodické setkání krajské koordinátorky s místními protidrogovými koordinátory. V roce 2022 proběhla dvě setkání – 7. 6. a 8. 11. 2022. Mimo setkání probíhá vzájemná komunikace dle potřeby, dochází k průběžné informovanost ze strany kraje o aktuálním dění z protidrogové oblasti, o vzdělávacích akcích i činnosti krajského úřadu, k setkání dochází také v rámci metodických návštěv obcí.

Z hlediska **metodického vedení** je koordinátorka také v častém kontaktu s poskytovateli služeb, dle potřeb s dalšími aktéry protidrogové politiky kraje. V rámci své činnosti vyjíždí koordinátorka na metodické návštěvy a monitoring služeb a lokalit, obvykle společně s manažerkou prevence kriminality, neboť jsou problematiky vzájemně propojené. V roce 2022 proběhly metodické návštěvy obcí Děčín, Klášterec nad Ohří, Podbořany, Bílina, do konce roku jsou plánovány obce Litoměřice a Chomutov. Navštíveny byly organizace Světlo Kadaň a jejich služby v Kadani, WHITE LIGHT a služby v Teplicích, Protialkoholní a protitoxikomanická stanice, Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice, věznice Světlá nad Sázavou.

Odbor sociálních věcí organizoval pro pracovníky adiktologických služeb ve dnech 5. – 6. 5. 2022 16 hodinový akreditovaný kurz na téma Duální diagnózy. Účastnilo se 16 osob.

Pro preventivní pracovníky obcí byl dne 16. 6. 2022 realizován akreditovaný 8 hodinový kurz na téma Práce s uživateli alkoholu. Účastnilo se 22 osob.

Ve spolupráci s manažerkou prevence kriminality bylo dne 11. 10. 2022 pořádáno první pilotní setkání se zástupci obecních policí v kraji. Dle zpětných vazeb je plánováno pořádat od následujícího roku setkání pravidelně 1 – 2 x ročně.

Dne 19. 10. 2022 bylo zrealizováno setkání aktérů primární prevence v kraji za oblast adiktologie.

Cíl č. 3: Zvýšení informovanost veřejnosti o protidrogové politice v kraji a o síti protidrogových služeb – plnění probíhá

1. Opatření: Realizace aktivní informační politiky v kraji zaměřené na problematiku závislostí a prezentaci fungující sítě služeb pro osoby závislé, závislostí ohrožené a jejich blízké

- prezentace protidrogové politiky Ústeckého kraje na pracovních setkáních (na obcích a jiných institucích, v rámci setkání na krajském úřadě)
- informace o protidrogové politice kraje dostupné na webových stránkách Ústeckého kraje – krajského úřadu (sekce Sociální péče/Protidrogová politika) – <https://www.kr->

ustecky.cz/protidrogova-politika/ds-12447/p1=274612

- aktualizace údajů protidrogových služeb v Katalogu sociálních služeb Ústeckého kraje, včetně dostupné samostatné záložky „Protidrogová prevence“ s edukativními spoty – Protidrogová prevence | Sociální služby ÚK (kr-ustecky.cz)
- účast na procesu komunitního plánování v Ústí nad Labem (koordinátorka členem koordinační skupiny pro závislosti a péče o duševně nemocné)
- průběžná aktualizace informací za ÚK na mapě pomoci na webovém portálu www.drogy-info.cz
- opatření provázáno s prezentací služeb (viz cíl č. 3. a 1. opatření v oblasti snižování rizik)